

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 373

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Όπως Πίνακας Αποδεκτών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 6501/19.7.2022 Ερώτηση με θέμα:
«Εμπορευματοποίηση του Αρχαιολογικού Άλσους της Ακαδημίας Πλάτωνος»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 6501/19.7.2022 Ερώτησης των Βουλευτών κ.κ. Γιάνη Βαρουφάκη, Μαρίας Απατζίδη, Κρίτωνα Αρσένη, Κλέωνα Γρηγοριάδη, Γιώργου Λογιάδη, Φωτεινής Μπακαδήμα και Σοφίας Σακοράφα, σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες και σε ό,τι αφορά το ΥΠΠΟΑ, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης «Ανάδειξη αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος» υπεγράφη μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Αττικής, του Δήμου Αθηναίων και της Ανώνυμης Εταιρείας «Ανάπλαση Αθήνας Α.Ε.» την 4η Ιανουαρίου 2022 και όχι την 31η Μαΐου 2021, όπως αναφέρεται στο κείμενο της Ερώτησης των κ.κ. Βουλευτών. Για τη σύνταξη του κειμένου της Προγραμματικής συνεργάστηκαν στενά η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών και οι αρμόδιες Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ με τις Υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων και την «Ανάπλαση» Α.Ε. Εν συνεχεία, και σύμφωνα με το άρθρο 100 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, το σχέδιο της Προγραμματικής εστάλη από το ΥΠΠΟΑ στους λοιπούς συμβαλλόμενους φορείς για έγκριση από τα συλλογικά τους όργανα. Κατόπιν του προσυμβατικού ελέγχου της Προγραμματικής με την υπ' αριθ. 568/2021 Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι φορείς προχώρησαν στην υπογραφή της Σύμβασης, συνολικού προϋπολογισμού 3.837.432,08€.

Εν προκειμένω, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Δήμου Αθηναίων, καθώς η Ακαδημία Πλάτωνος έχει χαρακτηριστεί και ως άλσος από το έτος 1979, η εν θέματι Προγραμματική περιλαμβάνει την προστασία και ανάδειξη τόσο του αρχαιολογικού χώρου, όσο και του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου του πάρκου, κατά το λόγο αρμοδιότητας εκάστου συμβαλλόμενου φορέα.

Ειδικά ως προς το αντικείμενο της Σύμβασης που αφορά το Υπουργείο Πολιτισμού, επισημαίνεται ότι το Υπουργείο υλοποιεί και χρηματοδοτεί τις εργασίες στερέωσης των ορατών μνημείων, τις μελέτες για το φωτισμό, τη δημιουργία ράμπας για την ασφαλή κίνηση των ΑμεΑ, την έρευνα και αποκάλυψη της Παλαίστρας, του Περιστευλίου και του Λουτρικού Συγκροτήματος, καθώς και την ενοποίηση των ήδη υπαρχόντων ανασκαφικών σκαμμάτων, τη διαμόρφωση των πρανών με ήπιες κλίσεις και την εγκατάσταση αποστραγγιστικής ζώνης για τη συλλογή των ομβρίων (συνολικός προϋπολογισμός από πιστώσεις του ΥΠΠΟΑ: 2.185.359,00€). Επιπλέον, στην Προγραμματική περιλαμβάνονται εργασίες επέκτασης του δικτύου ηλεκτροφωτισμού με σύγχρονα μέσα, ανακατασκευής της ήδη υπάρχουσας παιδικής χαράς, αναβάθμισης του ήδη υπάρχοντος υπαίθριου αμφιθεάτρου, συντήρησης και αναβάθμισης του πρασίνου και εκπόνησης μελέτης εξωτερικού δικτύου πυρόσβεσης σε

συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, με φορέα υλοποίησης το Δήμο Αθηναίων, που είναι εκ του νόμου αρμόδιος για τις συγκεκριμένες εργασίες.

Στην εν λόγω Προγραμματική συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των υποέργων και το υπ' αριθ. 6, με τίτλο «Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ιδεών για το Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών» και φορέα υλοποίησης την "ΑΝΑΠΛΑΣΗ Α.Ε.", που αφορά στην προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού ιδεών, ώστε να εκπονηθεί η μελέτη για την κατασκευή του Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών, η χωροθέτηση του οποίου στο ΒΔ μέρος του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος είναι θεσμοθετημένη από το 2002 με τον ν. 3057/2002 άρθρο 80 παρ. 2α. Επιπλέον, νοτίως του υπό ανέγερση Μουσείου βρίσκονται τα ακίνητα επί των οδών Φάωνος 36 και Διονύσου 11 αρ. 148 και 148Α, ιδιοκτησίας "Reds Α.Ε.", τα οποία βρίσκονται υπό διαδικασία απαλλοτρίωσης από το ΥΠΠΟΑ (υπ' αριθ. 163760/13.4.2022 Απόφαση κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, ΦΕΚ 265/Δ/14.4.2022).

Σε συνέχεια της ανωτέρω υπογραφείσας Προγραμματικής και στο πλαίσιο του δου υποέργου αυτής, διαβιβάστηκαν στην Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων τεύχος προκήρυξης και τεύχος τεχνικών δεδομένων του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού Ιδεών από την ΑΝΑΠΛΑΣΗ Α.Ε., για τα οποία διατυπώθηκε η σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης, κατόπιν συνεργασίας με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών (υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/226581/18.5.2022 και ΥΠΠΟΑ/231267/20.5.2022 έγγραφα). Στα εν λόγω τεύχη προβλέπεται η μεταφορά του γηπέδου ποδοσφαίρου και του γηπέδου καλαθοσφαίρισης, που υφίστανται στον χώρο του υπό ανέγερση Μουσείου, στο υπό απαλλοτρίωση ακίνητο ιδιοκτησίας "Reds Α.Ε." Επιπλέον, στον ίδιο χώρο προβλέπεται χώρος στάσης πέντε (5) λεωφορείων και η χωροθέτηση του υπόγειου χώρου στάθμευσης του Μουσείου, συνολικού εμβαδού 3.000 τ.μ. Κατόπιν των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι τα δύο προαναφερόμενα γήπεδα (ποδοσφαίρου και καλαθοσφαίρισης) δεν πρόκειται να «θυσιαστούν», όπως ατυχώς ισχυρίζονται οι κ.κ. Βουλευτές, απλά θα μεταφερθούν στο ακίνητο "Reds Α.Ε.".

Επιπλέον, ως προς την πρόταση που διατυπώνεται στο ψήφισμα των πολιτών περί επαναχωροθέτησης του Μουσείου στο ακίνητο REDS Α.Ε., επισημαίνεται ότι η χωροθέτηση του Μουσείου είναι θεσμοθετημένη, όπως προαναφέρθηκε, και έχουν δρομολογηθεί όλες οι κατά νόμο διαδικασίες που πρέπει να τηρηθούν μετά τη χωροθέτησή του. Επιπλέον, η συνολική έκταση του υπό απαλλοτρίωση ακινήτου ιδιοκτησίας "Reds Α.Ε." δεν καταλαμβάνει χώρο «περίπου 60 στρεμμάτων», αλλά 8.128,42 τ.μ., εκ των οποίων τα 6.467,06 τ.μ. βρίσκονται εντός του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου. Κατά συνέπεια, το εν λόγω Μουσείο απαιτεί μεγαλύτερη έκταση, καθώς θα στεγάσει τα χιλιάδες ευρήματα των ανασκαφών της πόλεως και, συγχρόνως, θα είναι Κέντρο Πολιτισμού με ποικίλες λειτουργίες.

Σχετικά με την επισήμανση των κ.κ. Βουλευτών, ότι απαιτείται συγκοινωνιακή και κυκλοφοριακή μελέτη λόγω της ανέγερσης του Μουσείου, διευκρινίζεται ότι, όπως ορίζεται στο κεφ. 3.1 «Αντικείμενο Έργου» του τεύχους Τεχνικών Δεδομένων του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού Ιδεών για την κατασκευή του Μουσείου, εκτός από πολεοδομική και αρχιτεκτονική μελέτη, ζητείται από τους διαγωνιζόμενους η σύνταξη μελέτης κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Η κατάργηση της οδού Κρατύλου/Δράκοντος και τμήματος της οδού Μοναστηρίου, που τριχοτομούν τον αρχαιολογικό χώρο, προβλέπονται ήδη από τα ισχύοντα ρυμοτομικά σχέδια (ΦΕΚ 224/Δ/20-11-1968 και ΦΕΚ 720/Δ/29-12-1979) και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις τους. Η εφαρμογή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού τουλάχιστον σημειακά, γύρω από τον κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο, θα συμβάλλει στην επίτευξη της ενοποίησής του.

Ο αριθμός των προς κοπή-εκρίζωση-μεταφορά δένδρων απέχει κατά πολύ, από αυτό που σημειώνεται στην Ερώτηση. Όπως προκύπτει από τις προβλεπόμενες στην Προγραμματική Σύμβαση εργασίες, στο υποέργο 5 «Παρεμβάσεις στα Μνημεία» του συνολικού έργου «Ανάδειξη Αρχαιολογικού χώρου Ακαδημίας Πλάτωνος», στον Τομέα του Γυμνασίου, θα πραγματοποιηθεί, κατά την ενοποίηση των σκαμμάτων, αφαίρεση 264 δένδρων, μεταφύτευση 24 ελιών και νέα φύτευση άλλων 240 δένδρων, δημιουργώντας, με αυτόν τον τρόπο πλήρες ισοζύγιο δένδρων. Εν τέλει, στους χώρους των ανασκαφικών εργασιών, η έκταση των κοπών/μεταφυτεύσεων θα καθοριστεί από την πορεία των σχετικών εργασιών και τις απαιτήσεις για τη σαφή αποτύπωση των αρχαιοτήτων. Οι Υπηρεσίες του

Υπουργείου Πολιτισμού έχουν την αρμοδιότητα, σύμφωνα με την αρχαιολογική νομοθεσία, να ενεργήσουν εντός δασικών εκτάσεων, εφόσον κρίνουν, για μέτρα προστασίας, συντήρησης, έρευνας και ανάδειξης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, όταν οι εργασίες εκτελούνται σε δασικές εκτάσεις που βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων (άρθρο 1, παρ. 18 του ν. 3208/2003, ΦΕΚ Α' 303 και άρθρο 54 Ν. 998/1979, ΦΕΚ Α' 89, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 του Ν. 4280/2014, ΦΕΚ Α' 159). Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την Τεχνική Έκθεση του Δήμου Αθηναίων, πλην των 240 δένδρων που θα φυτευτούν για τη διατήρηση του μηδενικού ισοζυγίου στον Τομέα του Γυμνασίου, προβλέπονται νέες φυτεύσεις επιπλέον 94 δένδρων.

Σχετικά με τις ανασκαφικές εργασίες στους τομείς του Περιστευλίου και του Γυμνασίου, επισημαίνεται ότι η αρχαιολογική έρευνα στους εν λόγω τομείς προβλέπεται από τις μελέτες της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών και του Δήμου Αθηναίων οι οποίες εγκρίθηκαν με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟΑ/287097/21.6.2021 Απόφαση. Η περιοχή του Περιστευλίου και η ανάδειξη του περιλαμβάνεται στην υποβληθείσα από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών μελέτη, όπου σαφώς αναφέρεται η διενέργεια ανασκαφικής έρευνας για την αποκάλυψη των αρχιτεκτονικών καταλοίπων και των λοιπών οικοδομημάτων που είχαν έρθει στο φως κατά τις προπολεμικές ανασκαφές, αλλά δεν είναι, επί του παρόντος, ορατά. Συγκεκριμένα, οι εργασίες στον Τομέα του Περιστευλίου, όπως αναγράφονται στην Προγραμματική Σύμβαση (Υποέργο 5), αφορούν: α) Στην ενοποίηση των υφιστάμενων ανασκαφικών σκαμμάτων με την κατάργηση των τμημάτων των μαρτύρων που τα διαχωρίζουν και β) Στη διενέργεια ανασκαφής για την αποκάλυψη του οικοδομήματος του Περιστευλίου και των λοιπών αρχιτεκτονικών καταλοίπων του Τομέα, που σήμερα δεν είναι ορατά. Οι αποχωματώσεις για την ενοποίηση του βόρειου με το νότιο αρχαιολογικό σκάμμα, καθώς και οι άλλες χωματουργικές εργασίες, αλλά και οι σχετικές με τη διαμόρφωση του χώρου και τη σταθεροποίηση των πρανών των ανασκαφικών σκαμμάτων, όπως περιγράφονται στην τεχνική έκθεση της ανωτέρω αναφερόμενης μελέτης, συνιστούν την προϋπόθεση για την απρόσκοπτη διενέργεια του ανασκαφικού έργου. Το προσωπικό που θα διενεργήσει τις ανασκαφές δεν αποτελείται από έναν αρχαιολόγο και 18 εργάτες. Αυτό είναι το προσωπικό που θα προσληφθεί κατόπιν προκήρυξης. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών, η οποία υλοποιεί το έργο, διαθέτει έμπειρο δυναμικό όλων των ειδικοτήτων για τη διενέργεια των εργασιών ανασκαφής και ανάδειξης.

Επιπλέον, οι εργασίες στον τομέα όπου σώζονται τα σχετιζόμενα με την Παλαίστρα οικοδομικά λείψανα, δηλαδή το κεντρικό κτήριο του Γυμνασίου, περιλαμβάνονται στη μελέτη του Δήμου Αθηναίων η οποία εκπονήθηκε από το αρχιτεκτονικό γραφείο «Δοξιάδης+Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε», υπό την εποπτεία και σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ (ΕΦΑ Πόλης Αθηνών και Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων). Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την ΕΦΑ Πόλης Αθηνών, για τις συγκεκριμένες αρχαιολογικές παρεμβάσεις, καθώς συμπεριλαμβάνονται στην ενιαία μελέτη ανάδειξης του αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος από το Δήμο, δεν εκδόθηκε ειδική Τεχνική Έκθεση. Και σε αυτή, πάντως, την περιοχή, οι ανασκαφικές εργασίες αναφέρονται σαφώς στην ανωτέρω μελέτη και στην Προγραμματική Σύμβαση, και θα λάβουν χώρα μετά την ενοποίηση τριών εκ των έξι υφιστάμενων σκαμμάτων και την κατάργηση των τμημάτων των μονοπατιών που τα χωρίζουν, ώστε να αποκατασταθεί η εικόνα όλου του Γυμνασίου, δηλαδή του κεντρικού τμήματος αυτού, της Παλαίστρας και του παρακείμενου λουτρικού συγκροτήματος.

Ως προς τον ισχυρισμό των κ.κ. Βουλευτών, σύμφωνα με τον οποίο με την ενοποίηση και περίφραξη των αρχαιολογικών σκαμμάτων "θα αφαιρεθεί από τη δημόσια χρήση μεγάλο τμήμα του πάρκου, και μάλιστα 60 στρεμμάτων", διευκρινίζεται ότι τα υφιστάμενα σκάμματα, τα οποία καταλαμβάνουν έκταση λιγότερο από 30 στρέμματα, δεν περιφράσσονται, αλλά ενοποιούνται με τη διενέργεια ανασκαφών, ώστε τα μνημεία που θα αποκαλυφθούν να αναδειχθούν. Επιπροσθέτως, διαμορφώνονται πρανή με ήπιες κλίσεις, ώστε η πρόσβαση για τους επισκέπτες να είναι πιο ασφαλής.

Με την ολοκλήρωση της ανασκαφικής έρευνας και την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου, ολοκληρώνεται η αναβάθμιση του πάρκου, το οποίο θα επαναποδοθεί στους πολίτες. Άλλωστε, η διαφύλαξη και προστασία του πολιτιστικού αγαθού υπαγορεύεται από το άρθρο

24 του Συντάγματος και ως εκ τούτου αποτελεί προστατευόμενο δημόσιο αγαθό. Ως εκ τούτου, δεν γίνεται αντιληπτή η δήλωση των κ.κ. Βουλευτών περί αφαίρεσης της δημόσιας χρήσης του πάρκου.

Τέλος, σχετικά με το θέμα των απαλλοτριώσεων επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα έχουν απαλλοτριωθεί υπέρ του Δημοσίου στην περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος 96 ακίνητα, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση άλλων 16 ακινήτων. Σε κάθε περίπτωση, οι εν λόγω απαλλοτριώσεις κηρύσσονται για αρχαιολογικούς σκοπούς και σχετίζονται με την προστασία και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Ακαδημίας Πλάτωνος. Αναφορικά με τις απαλλοτριώσεις που σχετίζονται με ζώνη πρασίνου διερευνάται η δυνατότητα εξ ολοκλήρου απαλλοτρίωσης από τους αρμόδιους φορείς.

Επιπλέον, στόχος του ΥΠΠΟΑ είναι η κατάργηση της ισχύουσας χρήσης «Βιοτεχνικό Πάρκο» (ΒΙΟ.ΠΑ.), που έχει καθοριστεί με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 1985 για όλο το παρά το δυτικό όριο του αρχαιολογικού χώρου, καθώς αποδείχθηκε ότι δεν διασφαλίζει την επιθυμητή ηπιότητα γύρω από το άλσος, ενώ, αντίθετα, εξαιτίας της θεσμοθέτησης της εν λόγω χρήσης ανέκυψαν σοβαρά προβλήματα στην προστασία του χώρου, η αντιμετώπιση των οποίων απαιτήσε πολύχρονες διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες. Η κατάργησή του αποτελεί προϋπόθεση για την θέσπιση δραστηριοτήτων και χρήσεων ηπιότερων και περισσότερο συμβατών με τον Αρχαιολογικό Χώρο.

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές ότι με την σύμπραξη του ΥΠΠΟΑ με τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσω της εν θέματι Προγραμματικής, υλοποιούνται τα ακόλουθα βασικά έργα για την ανάδειξη της Ακαδημίας και του άλσους και, συνακόλουθα, της ευρύτερης περιοχής:

1. Η συνέχιση της έρευνας από την Εφορεία Πόλης Αθηνών στα μείζονος σημασίας μνημεία του χώρου, η αποκατάστασή τους και η ενοποίηση του αρχαιολογικού χώρου.

2. Η δημιουργία των αναγκαίων υποδομών για την προσβασιμότητα του αρχαιολογικού χώρου, καθώς η διαμόρφωση χώρων στάσης και αναψυχής στο άλσος.

3. Η αντιπυρική προστασία της περιοχής με την εγκατάσταση εξωτερικού συστήματος πυρόσβεσης

4. Ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός ιδεών για την ίδρυση του Αρχαιολογικού Μουσείου της πόλεως των Αθηνών.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Πίνακας Αποδεκτών:

1. Βουλευτή κ. Γιάννη Βαρουφάκη
2. Βουλευτή κα Μαρία Απατζίδη
3. Βουλευτή κ. Κρίτωμα Αρσένη
4. Βουλευτή κ. Κλέωνα Γρηγοριάδη
5. Βουλευτή κ. Γιώργο Λοδιάδη
6. Βουλευτή κα Φωτεινή Μπακαδήμα
7. Βουλευτή κα Σοφία Σακοράφα
8. Υπουργείο Εσωτερικών
9. Υπουργείο Μεταφορών και Ανάπτυξης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΙΠΚΑ
5. Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων
6. ΔΑΑΜ
7. ΔΜΕΕΜΠΚ
8. ΕΦΑ Πόλης Αθηνών

